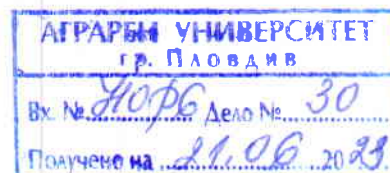

СТАНОВИЩЕ

Върху дисертационен труд за получаване на образователна и научна степен **“доктор”** по: област на висшето образование – 6. Аграрни науки и ветеринарна медицина, професионално направление – 6.1 Растениевъдство, научна специалност – Лозарство

Автор на дисертационния труд: Анелия Светославова Попова, докторант на самостоятелна подготовка към катедра „Лозарство и овощарство“ при Аграрен Университет - Пловдив

Тема на дисертационния труд: „Сравнително проучване на вегетативни и репродуктивни прояви на някои клонове от сорт Сира“

Рецензент: доц. д-р Галя Стоева Добревска, катедра „Лозарство и овощарство“ при Аграрен Университет – Пловдив; област на висшето образование – 6. Аграрни науки и ветеринарна медицина, професионално направление – 6.1 Растениевъдство, научна специалност Овощарство, определен за член на научното жури със заповед № РД-16-660/07.06.2023 г.

1. Актуалност на проблема. Лозарството е един от най-важните подотрасли на селското стопанство. Това предполага внедряване в производството на значими лозови сортове, все по-нови технологии за тяхното отглеждане и необходимост от изучаване на тяхната биология. Наред с това, традиционно добрите производители на грозде и вино обръщат голямо внимание и на микрорайонирането на тези лозови сортове, свързано в най-голяма степен с изявата на биологичния им потенциал.

В тази връзка, за лозари и винари, интерес представлява червеният винен сорт Сира /Syrah/, известен още като Шираз (Shiraz). Сортът е с френски произход и е широко отглеждан във Франция на площи, заемащи около 64 000 ha площ или 34% от световния мащаб. Наред с Франция, се среща и в почти всички останали европейски държави с благоприятни почвено-климатични условия за производство на червени вина. Площта му, в световен мащаб, е близо 200 000 ha, като в близко бъдеще, се очертава тенденция за увеличаване.

Днес, при този сорт съществуват големи изменения в сортовия състав, които се отличават с по-добри стопански качества. Принос за това има интродукцията на нови клонове.

В съвременните условия съществува свръхпроизводство и засилена конкуренция във винената индустрия. Все още, обаче, са налице значими проблеми по отношение на винени сортове с добри качествени характеристики, подходящи технологии за тяхното отглеждане, както и точното за тях микрорайониране. Ето защо разработеното сравнително проучване на вегетативните и репродуктивни прояви на някои клонове от червения винен сорт Сира правят представената дисертационната работа изключително актуална и значима. Резултатите от това проучване предоставят ценна стопанска информация за някои клонове, налагаща се от фактори, засягащи промените в лозаро-винарската индустрия.

2. Цел, задачи, хипотези и методи на изследване.

Целта на докторското проучване е ясно и точно формулирана и насочена към изследвания върху вегетативните и репродуктивни прояви на клонове с номера 100, 174, 470 и 524 от сорт Сира /Syrah/, присадени на подложка SO4 и отглеждани в района на с. Брестник, както и обща оценка на получените вина с оглед усъвършенстване на технологията на отглеждане на лозите и преработката на грозде.

Посочени са девет конкретни задачи, подчинени на основната цел на проучването. Те включват изследвания върху:

- Установяване климатичните и почвените условия в района на Родопската яка и въздействието им върху добива и качеството на гроздето;
- Особености в протичането на основните фенофази по време на вегетация на лозите;
- Изследвания върху показателите, характеризиращи действителната родовитост на лозите;
- Установяване на фотосинтетичната активност на листната маса;
- Определяне динамиката на зреене на гроздето;
- Количествено изменение в добива и качеството на гроздето;
- Технологични особености при винифициране на гроздето, чрез пълен физикохимичен анализ;
- Изследвания върху съдържанието на С13 - норизопреноиди / β - дамасценон, α и β - йонон/, даващи типични ароматни компоненти на вината;
- Органолептична оценка на опитните вина с цел установяване характера в органолептичния профил на вината, в зависимост от клона.

За правилно реализиране на поставената цел и задачи е представена добре планирана методична част. Извършен е голям обем работа, включващ прецизно изведени лабораторни експерименти. Проследени са голям брой показатели, които са анализирани, посредством много добре подбрани съвременни техника и технологии.

3. Онагледеност и представяне на получените резултати.

Дисертационният труд съдържа 174 машинописни страници и е много добре структуриран в 10 раздела. Спазен е стандартният обем и баланс между отделните части. Получените резултати са обобщени и детайлно онагледени чрез 28 таблици, 62 фигури и указател на използваните съкращения.

4. Обсъждане на резултатите и използвана литература.

Литературният преглед е обстоен и представя съвременното състояние на проблема. Той е разработен на базата на 257 литературни източника, от които 245 на латиница и 12 на кирилица. Анализирани са научни публикации, свързани с климата, като основен фактор и предизвикателство за производството на грозде и вино; почвата, като индикатор върху добива и качеството на грозде и вино; лозарския тероар, като неразделна част от автентичния характер на гроздето и виното; клоновата селекция, фенологията и физиологията на лозата; селективното прореждане на гроздовете, като технологична практика, засягаща състава на гроздето; добив, качество и характеристика на виното.

Представеният литературен обзор, както и направените изводи от него показват добрата теоретична подготовка на докторанта по проблемите, свързани пряко с обекта на проучване в дисертационния труд.

Обсъждането на резултатите е задълбочено и се базира на прецизно проведените анализи и тяхната интерпретация. В представянето и обсъждането на получените резултати е използван много добър научно издържан стил. Формулирани са конкретни твърдения и заключения въз основа на анализа на резултатите, които са обобщени в 13 основни извода, отразяващи изпълнението на целта и задачите на дисертацията.

5. Приноси на дисертационния труд.

В резултат на извършената експериментална дейност и въз основа на анализа на получените резултати са формулирани 3 научни и 2 приложни приноса.

Научни приноси

1. За първи път се установява реакцията на клонове с номера 100, 174, 470 и 524 от сорта Сира, отглеждани в условията на Родопската яка, високостъблено, с къса система на резитба и натоварване с 12 зимни очи на лоза. Клоновете Сира 100 и 524 са изявили в най-голяма степен своя биологичен потенциал.

2. Съдържанието на С13-Норизопреноиди (β -дамасценон, α -йонон и β -йонон) във вината, се изменя значително, в зависимост от биологията на клона и технологията на отглеждане. Вината при почвено-климатичните условия на Родопската яка се отличават с богат ароматен профил.

3. Вината от Сира клон 524 с нормиран добив, се отличават с най-високи органолептични качества - високо съдържание на общ и беззахарен екстракт, съдържание на антоциани, общи фенолни вещества, по-висок интензитет на цвета, аромат, финес, тяло, хармония, дължина на вкуса и плодност.

Приложни приноси

1. Вината от Сира 524 и Сира 100 с нормиран добив се отличават с най-високо съдържание на багрилна материя и транс-ресвератрол, което ги прави подходящи за фармацевтичната промишленост при производството на лекарства против сърдечно-съдови, ракови, невродегеративни и други заболявания.

2. Качеството на получените вина от клоновете с номера 100, 174, 470 и 524 от сорт Сира е много по-високо, когато се прилагат летни резитбени операции, като филизене, нормиране на броя на гроздовете и други, което налага определянето на оптималния брой гроздове, като задължителна практика.

6. Критични бележки и въпроси.

Нямам въпроси към кандидат-докторанта.

7. Публикувани статии и цитирания.

Приложена е една самостоятелна публикация, свързана пряко с

дисертационния труд. Броят на точките, според изискванията на Национален център за информация и документация - НАЦИД е 30,0 и отговаря на минималните наукометрични изисквания за придобиване на образователна и научна степен „**доктор**“, съгласно Закона за развитие на академичния състав.

Няма посочени цитирания.

Представеният автореферат отразява обективно структурата и съдържанието на дисертационния труд.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Въз основа на приложените от докторанта различни методи на изследване, правилно изведените експерименти, направените обобщения и изводи считам, че представеният дисертационен труд отговаря на изискванията на ЗРАСРБ и Правилника на Аграрния Университет за неговото приложение, което ми дава основание да го оценя **ПОЛОЖИТЕЛНО**.

Позволявам си да предложа на почитаемото Научно жури също да гласува положително и да присъди на Анелия Светославова Попова образователната и научна степен „**доктор**“ по научната специалност **Лозарство**.

Дата: 21.06.2023 г.
гр. Пловдив

ИЗГОТВИЛ СТАНОВИЩЕТО:
(доц. д-р Галя Добревска)